

Beszámoló

*»Ifju szívemben s mindig tovább
Hiába törnek életemre
Vén huncutok és gonosz ostobák,
Mert életem millió gyökerű.«*

(Ady.)

Eseményekben, reményekben és csalódásokban, sikerben és balsikerben dús évet fejeztünk be. Leghűbb munkatársainknak — falvaink és tanyáink sáros, úttalan utait bejáró terjesztő bizottságainknak — évi jelentései itt fekszenek asztalunkon. Az íráshoz nem szokott kezek, kúsza sorokban számolnak be egyévi munkájukról. Hol, hány példányt adtak el. Miért esett az eladott példányok száma, miért emelkedett. Mit olvasnak legszívesebben, miből szeretnének többet, milyen cikkeket óhajtanak. Milyen nehéz tizenöt dináros napszámból újságot venni, stb. stb. Mindezeket a válaszokat, megállapításokat olvasóink már rég ismerik. Ha nem sajtó tapasztalatukból, akkor a múlt év folyamán megjelent, idevágó cikkekből.

Ami talán újszerű — de úgy érezzük kötelességünk — az alábbi beszámoló. Beszámolunk a munkánkról az olvasóknak, — elsősorban terjesztő-bizottságainknak, akik a megírás után a legfontosabb munkát, az írott szó terjesztését végzik és a főnállás, a továbbhaladás rájuk eső nélkülözhetetlen, pénzügyi oldalát biztosítják.

1.

CÉLUNK ismeretes. A haladó szellemű igazságért küzdő, magyar írás; a faji és nemzeti gyűlölséget elvető, megértést, szeretetet, testvériséget hirdető szellem zászlóvivői vagyunk.

Balassa Bálint, Csokonai, Petőfi, Ady, Széchenyi és Kossuth szellemén alapuló, népért küzdő, népjogokon fölepült, tisztult világnézetet akarjuk olvasóink lelkébe ültetni.

Kisebbségi magyarság vagyunk és ez főképp kötelességeket, súlyos kötelességeket jelent. Véget akarunk vetni a borgözös úri-vacsorák húszéves, csak pohárköszöntőktől hangos semmittevésének. Fölocsúdvá a mindent fölülről váró tehetetlenség bágyasztó mámorából, ki akarjuk építeni az új életviszonyoknak megfelelő gazdasági és kulturális kereteket, hogy népünket, elsősorban a legelesettebbeket, a legmagárahagyottabbakat, az itt élő népekkel egyetértő fejlődés útjára vigyük. Kivánjuk, hogy népünk minden rétege olvadjon be ebbe a szabadelvű népi törekvésbe, hogy hivatalosan vagy félhivatalosan senki se tólhassa föl magát a nép akarata nélkül annak vezetőjévé, irányítójává. Elejét akarjuk venni minden vezér-elvű parancsuralmi áramlatnak és szájába adott szólamok helyett a város és falu dolgozó magyarságának öntudatát, gazdasági, politikai és kulturális érettségét akarjuk erősíteni.

Olyan gazdasági, politikai és társadalmi berendezkedés formáit keressük és tanulmányozzuk, amelyek biztosítják a nemze-

tiségek és egyes népek szabad fejlődését és megakadályozzák bármelyiknek előretörését a másik rovására. Keressük és szorgalmazzuk a dunamedencei népi eszmetartalmat, minden hódító törekvéssel szemben.

Hogy mindezt elérjük, harcolnunk kell. A kishitűség és megalkuvás, az irigykedés és rosszakarat, az alattomos gáncsok és nyílt törvéteések ellen; az öndicsérő, húsz évig alvó és most egyszerre hangosan csaholó klikkek koholt, gyáva, rosszakaratú vádjai ellen.

A pásztorkodó és kanászokodó iskolakötelesek iskolát és tanítót kell hogy kapjanak, hogy az anyanyelven való írástudás, az anyanyelv mécsese kigyúljon minden kis viskóban.

Harcolnunk kell a minden művelődés, minden továbbjutás előfeltételéért: a több szabad időért, nagyobb jövedelemért és a kultúra és anyagi javak növelését istápoló szervezetekért — a szervezkedés szabadságáért.

De hogy a sikert elérjük, ismernünk kell magunkat és környezetünket. Ismernünk kell a velünk együttélő népeket. A velük való évszázados együttélésünk törvényeit, idejutásunk és letelepedésünknek történetét, *egyásra utaltságunknak*, elhanyagoltságunknak közös meghatározóit kell föl kutatnunk és orvoslásának útját megszabnunk. Minden lehető módon közelebb kell hoznunk egymáshoz a különböző nevű, egy földből fakadó kultúrkifejezéseket. Fordításokkal, ismertetésekkel, szószólója kell, hogy legyünk vojvodinai, sokszínű kultúránk összetételének. Meg kell ismernünk Vojvodina sajátos hagyományait. Tanyáinak, falvainak és városainak életét. Egyes vidékek több-kevesebb nemzetiségű összetételét. Az ittlakó népek társadalmi, politikai tagozódottságát a multban és jelentben. Számon kell tartanunk minden hasonló-törekvést. Kapcsolatot kell találnunk ezekhez és velük együtt keresni multját, történelmi alapjait, jelenjét, jövőjét a különleges vojvodinai kultúrának.

Ezenkívül pedig arra törekszünk, hogy olvasóink számát növelve, őket magukat is megszólaltassuk. Hogy az olvasót íróvá neveljük. Mert hisszük, hogy vannak nálunk is Veres Péterek, Mitár Poparák és Pável Miskinák. Itt élnek, talán közvetlen közelünkben, csak elfödi őket előlünk az önbizalom, vagy a megfelelő útmutatás hiánya. És tudjuk, hogy céljainkat teljesen csak akkor érhetjük el, ha ezek az igazán népi írások napvilágot látnak és közönséget nyernek.

2.

ESZKÖZEINK szerények. A szellem fegyvereivel küzdünk. Szó, írás, meggyőzés. — Ezek ma szinte nevetségeseknek tünnek fel. De minket fűt a hit és tudjuk, hogy az eszme erőt kap, ha ezrek, tízezrek, százezrek — a tömegek — teszik magukévá. És ezért bízunk a sikerben és tudjuk, hogy nem vagyunk egyedül. Velünk van földrajzi határokon innen és túl — bármilyen színű, fajtájú és nemzetiségű — minden becsületesen érző és gon-

dolkozó ember. Mindenki, aki jobbat, szebbet kíván. Aki békét, a megértés sziklájában gyökerező békét, haladást akar. Fényre, levegőre, napsugárra, öröme, boldogságra vágyik. És együtt valljuk a költővel:

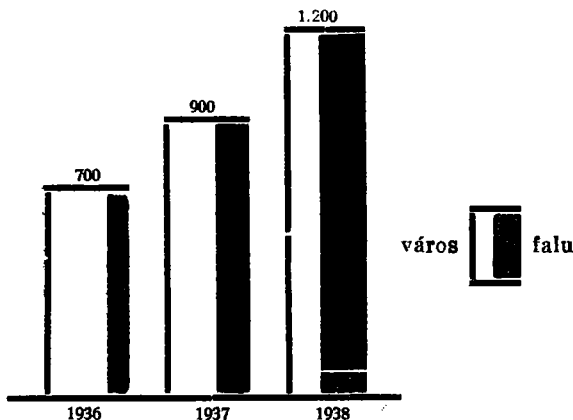
*... Nem csüggedni. Elvégre
révbe ér a hányt hajó,
s ha jó a cél, mit feltűztél magadnak,
akadnak akkor biztos eszközök.*

Céljaink és eszközeink önfegyelmet, lemondást, kitartást és hitet követelnek. Tőlünk is, olvasóinktól is.

3.

OLVASÓ-TABORUNK évről-évre nő. Annak lakhelyenkénti és foglalkozásbeli megoszlása társadalmunk kicsinyítő tükré.

a Híd példányszáma és olvasóinak megoszlása.

Mert hatni akarunk, tudnunk kell kiknek írunk. Lapunk a dolgozók lapja. Elsősorban a központoktól legtávolabb eső, javaikból kitudott falusi dolgozóké. A kérdőíveinkre beérkezett válaszok alapján megállapítottuk, hogy a városokban egy példányt átlag négyen, falvakon tizennégyen olvasnak. Vagyis közvetlenül több, mint tizenkétezer emberre hat lapunk.*

Ez a szám kötelez. Példaadásra, kitartásra és óvatos körültekintésre. Tizenkétezer emberhez szólunk minden szavunkkal. Tizenkétezer ember bízik bennünk és hisz abban, amit mondunk.

*Amennyire örömmel töltenek el minket ezek a számok, ugyanolyan elszomorító a jelentőségük Tizennégy embernek kell összeállni, hogy a havi 4 dinárt előteremtsék. Csak harminc parányi megterhelés az, amit ma, a konjunktúra idején, a falusi magyar dolgozó kultúrára áldozni bír. Ezen a ponton a napnál is világosabbá válik, hogy a nagyobb darab kenyérért való küzdelem egyúttal harc a kultúráért is.

Tizenkétezer emberrel együtt keressük az utat. Tizenkétezer ember számára jelentjük a fényt. Ezt minden körülmények között szem előtt kell tartanunk. Azoknak, akik írják a lapot, de azoknak is, akik meglegedésüket, vagy rosszalásukat adva tudunkra bírálják minket.

4.

MIT KELL ADNUNK hát, hogy a leszögezett cél felé haladjunk, hogy ne vigyük tévútra se magunkat, se másokat?

Világos, érthető, mindig időszerű és érdekléssel bíró, nevelő, tanító írásokat. Ne feledjük el, hogy akiknek írunk, azoknak kb. háromnegyede nem végzett középiskolát és ismereteik jórészt keserves tapasztalatok, drágán fizetett megismerések és főképp nehéz megpróbáltatások útján szerezték. Nekik a betű nem szórakozás, hanem okulás, vezetés, életismereteik bővítése és kikristályosodása kell, hogy legyen. Olvasóinkban az emberrel született, bíráló szellemet kell minél magasabb fokra fejlesztenünk, hogy megtudják különböztetni a szellemi konkolyt a tiszta búzától, a mátfelajtott mákonyt a valóságra eszméltető és kutatásra biztató, üde italtól. Olvasóink a maguk, égető kérdéseikre várnak tőlünk rövid, egyszerű és minél tartalmasabb választ. Ezt keresik a versekben, elbeszélésekben ugyanúgy, mint a gazdasági, vagy politikai cikkekben.

5.

MIT ADTUNK terjedelemben, tartalomban az elmúlt évben? Megfelel-e az a megállapítottaknak?

424 oldalt tesz ki a HID 1938-as évfolyama. 75 író, 185 cikke és 4 képzőművész 5 reprodukciója jelent meg. A közlemények negyedrése szépirodalom. Háromnegyedét értekezések, ismeretterjesztő társadalomtudományi és közgazdasági írások teszik.

Nem szándékunk most, hogy az egyes írásokról külön beszéljünk, hanem azt akarjuk megállapítani: mennyiben felelt meg lapunk a követelményeknek.

Röviden írtunk. Ezt mutatja az, hogy egy cikk átlagos terjedelme két és egynegyed oldal. Itt meg kell mondanunk, hogy ezt a rövideget nem lehet minden írásra kötelezővé tenni. Egyrészt a tárgyalt anyag természete, másrészt a megfelelő gyakorlat hiánya miatt. Mindenesetre itt van még javítani, kiküszöbölni való és jövő munkánk egyik feladatát ez képezi.

Igyekezünk *magyarul írni.* A legtöbb jogos kifogás itt érhet minket. Még mindig sokkal nagyobb mértékben használjuk a megértést megnehezítő, idegen szavakat, mint azt szabad lenne. A jövőben erre is az eddiginél sokkal több gondot kell fordítanunk.

Egyszerű írásmódra törekedtünk. Sajnos, ezt nem mindig értük el. Azonban, ha a múlt évi munkát akár az előző évekhez, akár más vajvodinai magyarnyelvű sajtótermékekhez hasonlítjuk,

*A naptárról nem írunk, mert arról a beérkezett vélemények feldolgozása után akarunk beszélni.

az eredmény javulás, illetőleg a különbség a javunkra mutatkozik. Azon leszünk, hogy itt is tovább haladjunk és hogy a haladás iramát minél jobban meggyorsítsuk.

Ameddig a rajtunk kívül álló körülmények engednek, a szép-irodalom és a többi írások közötti arányt megtartjuk. Hogy ezen a határon belül nem adtunk többet, annak oka a néppel érző és népért küzdő szépírók mértékünket elérő írásainak kis száma. Sajnos, ezen a téren nagyon gyenge fejlődés mutatkozik. Ha a közölt költőket nézzük, azoknak kis száma egyenesen megdöbentő. (Fodor, Gál, Laták, Tuba).

Keves fordítást adtunk és így olvasóink nem ismerhették meg a gazdag szláv irodalmat, különösen a parasztirodalmat. Nem sikerült kellő mértékben bekapcsolununk az utódállamok magyar íróit. Mindezeket a hiányokat a jövőben pótolnunk kell. Ugyanez vonatkozik, ha kisebb mértékben is, a könyvismertetésekre.

A nők helyzetével, a munkásmozgalommal kapcsolatos kérdésekkel szintén keveset foglalkoztunk. (Egy, ill. három közlemény). A jövőben ezt a hiányt is pótolnunk kell.

A legnagyobb sikert Vojvodina, Vojvodina jelenének, multjának ismertetésében és az időszerű világesemények taglalásában értük el. A magunk életéről 30 közlemény látott napvilágot. Hogy helyes úton járunk: azt úgy olvasóink érdeklődésének fölelevenedése mutatja, mint a más lapokban is egyre sűrűbben jelentkező ilyen írások. Nem tettünk, de nem is tehetünk addig semmit, míg nem tudjuk — legalább hozzávetőlegesen — mi, hol fáj.

Hogy a kitűzött cél felé mennyire haladunk, annak megítélését olvasóinktól várjuk. Szeretnénk elérni azt, hogy olvasóink tetzésüket, vagy nemtetzésüket akár közvetlenül, akár közvetve tudomásunkra adnák, mert csak így bíránk igazán alkalmazkodni a követelményekhez és az esetleges téves elképzeléseket ezúton sikeresen kijavíthatnánk. A lap és az olvasók közötti kapcsolat szorosabbá tétele olvasóinknak, nekünk, de főképp a mozgalomnak fölbecsülhetetlen hasznára válnék.

Rövidre összefogva: van hiány, van pótolni való, de az eddigi eredmények mégis biztató jelek jövődő munkánkra.

6.

OLVASÓINK MEGSZÓLALTATÁSA az a pont, ahol eddig talán a legkisebb eredménnyel dicsekedhetünk. Kapunk írásokat, de azoknak legnagyobb részét nem használhatjuk. Erről már többször írtunk. A beküldött anyag 95%-át földolgozásukban (tartalmilag és formailag) kiforratlan versek képezik. Nagyon örülünk minden olyan levélnek, mely benőseség, melegséggel való mellénkállásról tesz tanuságot, minden baráti segítő szónak, amely ernyesztő munkánkban felüdít és megerősít. Örömmel vesszük azt, ha nemcsak iskolázott kézből, de ipari, sőt földmunkás kézből is jó, közlendő anyagot kapunk. De egy nagyon komoly szempontot kell figyelem előtt tartani: a dolgozók haladó szellemű írásainak művészetének, a polgári írások, művészetek színvonalát, szépség-

ben, művészi erőben, egyszóval tökéletességben nem csak utól kell érnie, de túl is kell szárnyalnia. Az új művészetnek különben kell lennie a réginél, mert hatni csak akkor tud. És éppen ezért, mert a dolgozók munkája a világ kultúrájának alapja, képviselőnk, őriznünk és fejlesztenünk kell a haladó kultúrunka színvonalát. Csiszoltabb, kiforrottabb, kevesebb jelszóval és több mélységgel megalkotott írásokat kell nyilvánosságra hoznunk és kérnünk munkatársainktól. Kíséreljék meg olvasóink leírni egy napi, vagy heti életüket, adjanak olyan írásokat, mint Horvát Lajos „Egy élet röviden“, vagy Lengyel István: „Egy emberélet“. Írják meg magukat olyannak, amilyenek, szépítés, elferdítés, tudatos célzatosság nélkül. Küldjenek be olyan írásokat, mint egy csantavíri olvasónk, aki hat hónapi részletezett bevételeinek és kiadásainak tudtunkra hozásával a magyar földmunkás való életét — egy egész vidék (Csantavir) véres valóságát ismertette meg velünk. Hozzá kell tennünk azt, hogy nem egy beküldött cikk csak a rajtunk kívül álló okok miatt nem jelenhetett meg. Azonban ez írói kedvét ne vegye el a további munkától. Tovább dolgozni, mert akár a változott körülmények, akár a kifejezni tudás gazdagodása utat törnek majd számukra.

7.

A LEGOLCSÓBB MAGYAR LAP VAGYUNK. Olvasóink díjainak, az előfizetések képezik minden jövedelmünket. 48 oldalt csak azért tudunk ilyen áron adni, mert anyagi ellenszolgáltatás nélkül dolgozik mindegyikünk a lapért és ezen át népéért, népe javáért.

Hogy a ránk bízott pénzzel jól gazdálkodtunk, arra mérlegünk világít rá. Nem akarunk anyagi előnyöket. Ezt az bizonyítja, hogy a mutatkozó felesleget olvasóink vagyonának tekintjük és ha a lap árát nem is tudjuk csökkenteni, a jelen *kettős számot 4.— dinárért adjuk*. Az elvünk, hogy az olvasóktól befolyt összeg teljes ellenértékét szolgáltatassuk.

Eppen azért, mert ilyen szemszögből nézzük a dolgokat, nem a magunk, de az ügy nevében, amit képviselünk, joggal várjuk el minden olvasónktól, hogy a lap terjesztésében, emelésében, cselekvő részt vegyen. Mert minden, még az igazság is, csak akkor válik valóvá, ha azok veszik vállalkra, akikért az volt, van és lesz.

Minden új előfizető egy lépés a cél felé. Minden új olvasó új fény sugar a sötét éjszakában. Hogy virradjon, hogy a hajnalhasadás virágküllői beragyogják egünket, harcolnunk kell. Mindenki ott, ahol van és úgy, ahogy tud.

Az igazságért, az egységért, a haladásért; az igazságtalanság, az ékverők, a kerékkötők ellen!

Nagy és merész feladatot vállaltunk és akadályokkal teli útra hívjuk olvasóinkat. De csak nagy és merész célok lelkesíthetnek és adhatnak erőt: áldozatra, kitartásra, harcra — a végső győzelemig.

Iványi János